

(Le origini del basso piano Padano, Il corso d'Adda, Il cañon del Medio Adda in relazione coi movimenti tettonici della Valle Padana e dei mari Adriatico e Ligure. Зборник радова посвећен Јовану Цвијићу). Политичке и економске прилике у Италији доводиле су Рикиерија у области Политичке и Економске Географије (Colonizzazione e conquista, La Tripolitania, L'Italia, La Libia, La Libia Interna (Boll. Sc. Geogr. Ital 1912).

Рикиерови радови најбоље сведоче о ширини његовог научног интереса. Али и поред те ширине знао је да не буде површан. Јасан стил, објективност у закључивању и тражење истине до детаљности биле су његове особине, које га нису никад остављале. Чак и онда кад су услед ратне нервозе многи европски научници често силазили са своје научне висине, Ђузепе Рикиери био је објективан и исповедао је и изражавао своје уверење па макар оно било и неугодно народу, кому је на част припадао. Ми ову објективност радо подвлачимо као особину која се не заборавља.

И. Синдик.

† **Олинто Маринели.** — Тек у 52. години живота прекинула је смрт његов плодносан рад 14. јуна 1926. у Фиренци, где је као универзитетски професор стекао глас једног од најбољих италијанских географа. Од оца Ђована Маринелија наследио је све особине правог научника. Физичка Географија било је главно поље његова рада, али није занемаривао ни остале географске дисциплине: Картографију, Историску Географију, Историју Географије и Картографије. У антропогеографским радовима угледао се први на Рацела, Видал дела Блаша и Бриана. После смрти свога оца био је један од уредника познатог италијанског географског часописа: Rivista Geografica Italiana. Област његових испитивања били су у првом реду Источни Алпи (Studi orografici sulle Alpi Orientali, Mem. Soc. Geogr. Ital. VIII. Roma 1899, Boll. Soc. Geogr. Ital. Roma 1900, 1904.). Испитивао је типове и географски карактер ледника у Венецијанским Алпима. (Ighiacciai delle Alpi Venete, Mem. Geogr. p. 11 Firenze 1911). Вршио је опажања о карским феноменима у кредним формацијама (Fenomeni carsici nelle regioni gessose d'Italia, Mem. Geogr. p. 34. Firenze 1917.). У интересантном чланку о делтама италијанских река наговештава опширан рад о истом питању (Considerazioni sui delta dei fiumi italiani, Зборник радова посвећен Јовану Цвијићу, Београд 1924, стр. 151—165). Међу италијанским географима први је с Даинелијом почео да испитива области изван граница Италије. Год. 1905—1906 испитивао је Еритреју с великим успехом. Пропутовао је Додеканез, Египат и Палестину. Год. 1920. био је с Дианелијом, и л'Аветијом и л'Алесијом учесник велике италијанске експедиције у Централној Азији. Год. 1922. поверио му је Војни Географски Институт у Фиренци, да изради атлас италијанских географских типова (Atlante dei tipi geografici). Човек, који је знао да у једном атласу обухвати читаву Општу Географију, приказао је и окупио истодобно на једном месту све своје научне особине: велики критериум, јаку вољу и широку ерудицију, дао је све што се од правог научника тражи. Ово ће дело остати дуго времена првокласно у италијанској научној литератури.

И. Синдик.

Реформа географске наставе у смислу образовања воље. — Поводом 60-годишњице проф. Ериха Дригалског издали су његови ученици зборник радова под насловом „Freie Wege vergleichender Erdkunde“ (München

и. Berlin, 1925.). Износимо неколико мисли из чланка Теодора Лангенмајера „Die Reform des Geographie-Unterrichts im Sinne der Willensbildung“, штампаног у овој књизи.

У настави се врши преокрет и јавља нов дух. Тежиште је досадашњој настави било у стицању што више знања. Стојећи на становишту да се вредност човека не састоји толико у количини знања, колико у јачини његове воље, — нов покрет тежи да изврши реформу целе наставе и да јој, насупрот досадашњем правцу, стави за циљ: образовање човека јаке воље, несаломљива духа, брзе одлучности и упорне издржљивости. Лангенмајер пропагира нов правац у настави и налази да би међу свима школским предметима Географије могли понајвише допринети образовању воље. Само би у њој требало извршити неке реформе, које у главном он види у овоме:

Градски живот слаби многе природне основе карактери, храброст, осећај части, телесну снагу и вољу. Да би се сузбијали ти штетни утицаји требало би младеж изводити што више у природу, на језера и планине, како би се, упркос опасностима и напорима, у њој пробудио осећај према лепотама и узвишености природе. Врло су важни лични утисци који се тако добијају, јер се само на живим призорима и представама, који се јако осете, може оснивати она географска настава која тежи васпитању воље. Потребно је да при излетима ученик изађе из познате околине и да добије нове утиске, јер се њима предаје са више интереса, и код њега се развија осећај за душу природе и за деловање њених тајанствених сила. При томе он богати дух, добија живе и трајне утиске, што га чини пријемчивијим за географску наставу, а уједно јача мишиће, нерве и вољу за задатке у животу. На излетима се могу вршити разна вежбања из Географије, али треба гледати да ученик не прима тупо и без разумевања географска знања, већ да се што више удуби у природу, и да што јаче општи с њоме.

Све даљим и даљим излетима ван завичаја ученик треба да упозна своју отаџбину, јер оно што је виђено, то је и вољено. Сем тога ученика треба упознавати и са страним земљама. У том може постићи највише успеха наставник који је и сâм много пропутовао. Утисци с путовања које он износи пред ученике су важни као и предавања. Па и земље које наставник није пропутовао, требало би да их уме приказивати и описивати као да је у ствари био у њима.

Неоцењива су корист за Географију слике из природе. Утисци, добивени од многих слика, стварају одређеније и јасније географске представе, како се никад на уво не могу саопштити. Као помоћном средству у настави Географије филму предстоји велика будућност.

Метода географске наставе ради образовања воље треба да се оснива што више на принципу самосталног рада. Стварању и слободном духовном раду мора се дати што више маха. Према томе модеран географ има да буде мање учитељ, а више управљач, који улучује сваку прилику да ученика подстрекне на самосталан рад.

Неисцрпно поље рада има Географија у искоришћавању путописа великих и знаменитих истраживача. Њима треба да је снабдевена школска библиотека. Сем других користи које се од њих добијају, ученику стоје пред очима примери великих људи, који су постигли велике успехе својом несаломљивом вољом. Код ученика се тиме побуђују осећања и тежње да им следују.

За самосталан рад велики значај имају и скице. Географија је наука о простору. Главни циљ цртања јесте: оштро схватање и добијање трајних утисака о основама топографије. Треба захтевати што

пре реформу географске наставе у основној измени географских уџбеника, јер се они, овакви какви су, обрађају више разуму и памћењу, а мање осећају. Уџбенике треба подесити у смислу образовања воље.

За образовање воље у географској настави може се највише постићи обрадом Политичке Географије. У данашњем времену светског саобраћаја и привреде врло је важно код старијих ученика изоштрили поглед на питања светске политике и упознати их са силама које данас владају животом народа.

П. Шобајић.

Београдски скуп наставника Географије. — Према решењу седнице Географског Друштва од 30. октобра ове год., и према решењу конференције београдских наставника Географије од 6. новембра ове год., одржаће се у Београду, крајем априла 1927. год., скуп наставника Географије из целе наше земље. Поменута конференција београдских наставника изабрала је одбор, и ставила му у дужност да приреди тај скуп.

На том београдском скупу географа расправљаће се у првом реду питања географске наставе. Таква су питања, на пример: *Радна школа у географској настави, Принципи каузалитета у географској настави, Екскурзије у географској настави, Програм Географске наставе у средњим школама, Свучно образовање и усавршавањена савника Географије* итд. Одбор моли да му се пријаве оних наставника Географије, који би желели на скупу поднети писмене реферате о којем од поменутих питања. Разуме се, да ће се врло радо примити реферати и о другим важним питањима географске наставе. Реферати не треба да буду већи од пола штампаног табака. Они се имају послати Одбору најдаље до 1. априла идуће године. Примљени реферати прочитаће се на скупу и доцније штампати.

Поред овога на београдском скупу географа одржаће се и неколико предавања из Географије Београда и околине, и, с тим у вези, приредиће се екскурзије. Најзад, за овај научни део скупа, примаће се и предавања, у којима се износе резултати географских испитивања наше земље.

Време и програм скупа објавиће се накнадно. Одбор ће предузети све што треба, да се учесницима скупа што је могуће више олакша долазак у Београд и бављење у њему. О томе ће се такође дати накнадна обавештења.

Сва писма треба упућивати секретару.

Одбор је уверен да ће наставници Географије свесрдно прихватити ову замисао.

Председник је одбора, Емило Ј. Цветић, проф. В. П. Школе; Секретар, Војислав Младеновић, проф. II. женске гимназије; Чланови: Александра Милетићка, проф. II. женске гимназије; Др. Боривоје Ж. Милојевић, проф. Университета; Владимир Маринковић, проф. I. мушке гимназије; и Тодор Видојковић, проф. III. мушке гимназије.

„Наш Војни Географски Институт и његов рад“. — У допуну реферата професора П. Јовановића редакција додаје ове податке: 1) да је репродукција карата организована у Репродукционом Одсеку (шеф пуков. М. Радојевић; 2.) да је организација за стварање подмлатка топографског проведена у Школском Топографском Одсеку (шеф, пуковник Ј. Ђорђевић). Најзад треба поправити штампарску грешку у последњем ставу тог реферата, наиме у месту 1:1,000.000, како је одштампано, треба свуда да стоји 1:100.000.